

Betreft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jakobus 5 : 7 – 13	Auteur:	Ds. H. Verheul
Jaargang 2	Nummer 2018-03	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

Vermaning tot geduld en gebed.

Het einde van de brief van Jakobus komt in zicht. Het gedeelte wat nu aan het einde van de brief volgt, kunnen we een epiloog of naschrift noemen. De toon is weer heel anders dan we de vorige keren hebben gezien. Hij spreekt zijn lezers weer aan met 'broeders' en 'mijn broeders'. Vier belangrijke dingen voor het leven van de gemeente en voor het persoonlijke leven worden door de apostel aan de orde gesteld.

Hij roept op tot geduld (vs. 7 - 11) en tot gebed (vs. 13 - 18). Met daar tussen in nog een belangrijke aanwijzing in verband met het afleggen van een eed (vs. 12). De brief wordt afgesloten met een oproep tot dienst aan de naaste, een woord van afdwalen en het tot inkeer brengen van de zondaar (vs. 19 - 20). Het slot van de brief vertoont een duidelijke overeenkomst met andere brieven in het Nieuwe Testament. Het wijzen op de wederkomst van Christus vinden we ook in enkele brieven van Paulus, van Petrus, Johannes en Judas. Ook komt het gebed in het slot van verschillende brieven aan de orde.

Bij het schrijven over geduld en gebed maakt Jakobus weer gebruik van een beroep te doen op het Oude Testament. Als voorbeeld haalt hij aan de profeten en Job. En als voorbeeld van aanhoudend gebed, de profeet Elia. Na de oordeelsaankondiging aan de verdrukken in de eerste verzen van dit hoofdstuk, komt hij nu met troost voor de verdrukten. Zowel in het eerste als in dit gedeelte staat het gericht van God centraal.

Dit oordeel zal een verschrikking zijn voor de rijken en een verkwikking voor de armen. Dat niet omdat de rijken rijk zijn en de armen arm. Maar...omdat de rijken hun rijkdom misbruikt hebben en de armen in hun ellende rechtvaardig zijn. Ze stonden in de juiste afhankelijke houding tegenover God.

De toon van Jakobus is nu heel wat milder en vol pastorale bewogenheid. Dit gedeelte over geduld en volharding wordt door drie bevelen overheerst. Eerst klinkt de oproep om geduld te hebben. Dan moeten de harten gesterkt worden en tenslotte moet een voorbeeld aan het geduld van de profeten genomen worden. Driemaal gebruikt Jakobus het woordje 'ziet'. Let er op, wil hij daarmee zeggen. Zo vraagt Jakobus de aandacht van zijn lezers door de wederkomst die aanstaande is. Die wederkomst is zo belangrijk, dat er zelfs drie keer over wordt gesproken in de verzen 7 - 9. Bij de wederkomst zal de Heere als de Rechter de rijken weerstaan. Hij zal rechtvaardig oordelen. Daarmee mogen de armen zich troosten. De armen zijn de broeders, die in vers 7 worden aangesproken.

We zien nu in de verzen 7 - 11 de volgende gedachtenlijn : na een inleidende oproep om geduldig te zijn met het oog op de wederkomst (7a), geeft Jakobus een voorbeeld uit de natuur (7b). Daarna wordt dezelfde oproep om geduldig te zijn herhaald maar dan met een iets bredere omschrijving van de wederkomst (8). Jakobus onderstreept zijn betoog met twee voorbeelden van de profeten en Job uit het O.T. (10, 11b).

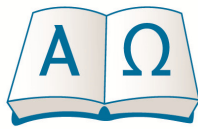
Daartussen staat een zaligspreking (11a), om met een belangrijke uitspraak over Gods barmhartigheid en ontferming te eindigen (11c). Het gevaar is groot dat de arme arbeiders die zoveel van de rijken te verduren hebben hun geduld verliezen. Daarom roept Jakobus hen op om hun geduld niet te verliezen.

7. Zo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Ziet, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen.

In het werkwoord geduldig zijn, zit de gedachte van geduldig wachten. Er moet door hen die onrecht wordt aangedaan geduldig worden uitgezien naar de wederkomst des Heeren. Jakobus gebruikt voor wederkomst het bekende woord parousia, dat in die tijd de komst beschreef van een heerser naar de steden binnen zijn machtsgebied. De eerste christenen hebben die term overgenomen om daarmee uitdrukking te geven aan hun toekomstverwachting.

Daar mogen ze de wederkomst van Christus mee aangeven. Het gelovig uitzien naar de wederkomst van Christus geeft kracht om lijden en onrecht te verdragen en staande te blijven. Met een beeld uit het dagelijkse leven in de landbouw wordt het uitzien naar de wederkomst van Christus toegelicht. De landman wacht op de kostelijke vrucht van het land. De landman is niet de arbeider maar de pachter die op zijn stuk grond geploegd en gezaaid heeft. Hij wacht geduldig op de vrucht. Aan dat geduldig wachten mogen de christenen een voorbeeld nemen.

In verband met het groeien van het graan en de te verwachten oogst ziet de boer uit naar de regen waarvan de oogst absoluut afhankelijk is. De boer oefent geduld, totdat de vroege (oktober-november) en de late regen (maart-april) gevallen zijn. In het O.T. werden de vroege en de late regen altijd als een gave van God gezien. Zoals de boer geduldig wacht op de regen als een gave van God, zo moeten de gelovigen geduldig wachten op de wederkomst van Christus.

8. Weest gij ook lankmoedig, versterkt uw harten; want de toekomst des Heeren genaakt.

Jakobus herhaalt in dit vers zijn oproep tot volharden. Hij voegt er echter een nieuwe opdracht aan toe, namelijk om hun harten te versterken. Het volharden vraagt om een actie die verband houdt met het hart. Een sterk hart kan verdragen en volhouden. Tegenover de rijken die hun hart vetmesten (vs. 5) worden de armen opgeroepen hun harten sterk te maken. Het sterk maken van het hart is een uitdrukking, die Paulus in zijn brief aan de Thessalonicenzen ook gebruikt.

Hij gebruikt het ook in het verband van de wederkomst (1 Th. 3 : 13). Het wil zeggen dat ze zich innerlijk sterk moeten maken. Ze moeten innerlijk weerstand opbouwen tegen de druk van buiten. Deze kracht zullen ze krijgen als ze acht geven op de wederkomst van Christus. Dit sterk maken is een werk van God. De Heere werkt dat door het geloof te richten op Zijn beloften en door volharding te geven in het gebed. Ze moeten volharden, want de wederkomst van Christus is nabij. Het geduld van de gelovigen zal niet lang op de proef worden gesteld. Jakobus brengt de volstrekte zekerheid van de wederkomst tot uitdrukking. Die zekerheid zit in het oorspronkelijke woord dat hier wordt gebruikt.

9. Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt; ziet, de Rechter staat voor de deur.

In dit vers spreekt de apostel voor de derde keer over de wederkomst. Nu schrijft hij dat de Rechter voor de deur staat. De Heere Christus wordt hier als Rechter voorgesteld. Hij staat of beter Hij is gaan staan voor de deur. Letterlijk voor de deuren of de poorten. De nabijheid van het gericht wordt ook elders in het N.T. vergeleken met iemand die voor de deur of de poort staat (Mt. 24 : 33). De gedachte dat Christus als Rechter zal komen om te oordelen komen we regelmatig tegen in het N.T.

Er is een duidelijk climax in dit gedeelte te bespeuren. Eerst spreekt Jakobus in het algemeen over de komst van Christus. Daarna stelt hij dat deze komst nabij is en tenslotte dat Hij als Rechter komt. Hij staat voor de deur. Hij staat op het punt om binnen te komen. Hier ligt nu juist de troost voor de arme en verdrukte gemeenteleden die zuchten onder het onrecht van de rijken. Door zo over het gericht te spreken, krijgt het gericht bij Jakobus een heel nieuw accent.

Dit gericht is toevertrouwd aan de verhoogde Heere en Heiland. Hij is Heiland en Hogepriester, maar ook Rechter. Dat betekent dat Hij het oordeel zal uitspreken over allen, die het Evangelie verachten. Ook over hen, die een eigenzinnige vertolking eraan geven, zoals de rijken. Ze hebben het Evangelie gehoord, maar er niet naar geleefd. Het leven van alle dag zal ook moeten zijn naar datzelfde Evangelie. Niet alleen de leer, niet alleen het leven, maar leer en leven horen samen te gaan.

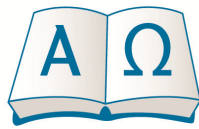
De dag van de wederkomst is de dag van de grote afrekening. Dan zal er volledig recht worden gesproken. Ook de zaken die hier op aarde onopgelost blijven. Er gebeurt hier op aarde zoveel onrecht dat niet hersteld wordt. Onrecht waar niet op wordt teruggekomen. De hemelse Rechter zal er wel op terugkomen en er zal recht geschieden. Wat kwaad is, zal kwaad genoemd worden en wat goed is, al was het hier door de mensen nog zo bespot, zal voor de rechterstoel van Christus goed heten. Daarom is het niet nodig dat de broeders zelf als rechter op gaan treden. De verleiding om wraak te nemen is vaak groot. Jakobus zet de arbeiders niet tegen de boeren, de pachters en de grootgrondbezitters op.

Er is bij hem wel sprake van maatschappijkritiek, maar dan richt hij die kritiek in het licht van de wederkomst. Voor beide groepen heeft hij een boodschap. Het oordeel van God tot straf verkondigt hij aan de rijken en tot bevrijding aan de armen. De broeders moeten wel oppassen om niet zelf onder het oordeel van de grote Rechter te vallen. Dit kan makkelijk gebeuren. Daarom waarschuwt Jakobus om niet onder elkaar en tegen elkaar te zuchten.

Te midden van veel onrecht kunnen immers gemakkelijk spanningen optreden. Dat gebeurde in die tijd. Ze begonnen tegen elkaar te zuchten. Dat wil zeggen, ze begonnen elkaar allerlei verwijten te maken. Door allerlei spanningen werd de gemeenschap onder druk gezet. Daar waarschuwt Jakobus tegen, want dan vallen niet alleen de rijken maar ook de armen onder het oordeel. Daarom schrijft hij : opdat gij niet onder het oordeel valt. In het licht van het naderende gericht is ook de omgang met elkaar heel belangrijk.

10. Mijn broeders, neemt tot een voorbeeld des lijdens, en der lankmoedigheid de profeten, die in den Naam des Heeren gesproken hebben.

Met twee voorbeelden uit het O.T. worden de broeders opgeroepen om geduld te oefenen. Het eerste voorbeeld zijn de profeten, die onder het O.T. in de naam des Heeren hebben gesproken. Een voorbeeld is iets dat nagevolgd moet worden. De profeten hebben om dat Woord dat ze brachten moeten lijden. Het lijden is de

volgelingen van Christus niet vreemd. Ze hebben de Heere Zelf ook vervolgd en dat gebeurt tot in onze tijd toe ook met allen die Zijn eigendom zijn. De lezers moeten letten op het lijden en het geduld van de profeten. Daarin zijn ze voor de lezers en voor ons tot een voorbeeld.

11. Ziet, wij houden hen gelukzalig, die verdragen; gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer.

Dan volgt voordat Jakobus naar het volgende voorbeeld gaat eerst een zaligspreking. Hij begint weer met dat woordje 'ziet' om de aandacht te vragen voor een belangrijk feit. Wij houden hen gelukzalig, die verdragen. Hij gebruikt nu niet het woord lankmoedigheid of geduld, maar het woord verdragen. Waarschijnlijk is dat gedaan om een opstap te maken naar het tweede voorbeeld van volharding en dat is Job.

Als er één is die over lijden mee kan spreken dan is het Job wel. Het is bekend wat hij allemaal mee moest maken. In dat alles hield hij aan de Heere vast. De lezers weten dan ook van zijn volharding, van zijn verdraagzaamheid. Vervolgens neemt de tekst een wonderlijke wending. Gij hebt het einde des Heeren gezien. Jakobus wijst hiermee op het einde dat God in het leven van Job bewerkt heeft. Waar God alles op uit liet lopen met het doel dat Hij voor ogen had met Job.

De Heere liet die verzoeken op Job afkomen om zijn geloof te beproeven. Die beproeving moest volharding uitwerken. Die volharding moest volkomen doorwerken, zodat Job volkomen en onberispelijk zou zijn. De lezers weten van Job en ze hebben van het doel van God met zijn leven gehoord. Daarom dient dit voorbeeld van Job nagevolgd te worden. Ze hebben daarin mogen zien, dat God zeer barmhartig is en een Ontfermer.

Het oorspronkelijke woord voor zeer barmhartig is opgebouwd uit het woord veel en binnenste of ingewanden. Hiermee wordt een sterke innerlijke emotie in verband met deernis weergegeven. Het woord ontferming ziet op wat van Gods innerlijke ontroering naar buiten zichtbaar en getoond wordt.

12. Doch voor alle dingen, mijn broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch enigen anderen eed; maar uw ja, zij ja, en het neen, neen; opdat gij in geen oordeel valt.

Tussen de beide onderwerpen geduld en gebed schrijft Jakobus over de eed. Hij doet het zo, dat het er alles van weg heeft, dat hij een belangrijk onderwerp aansnijdt. Doch voor alle dingen, mijn broeders zweert niet. Het lijkt geen verband te hebben met de rest van dit hoofdstuk. Toch gaat het hier weer over het spreken met de tong. De eed afleggen deden de mensen heel makkelijk. Het was voor hen als het ware een tweede natuur geworden.

Jakobus zegt dan dat ze God niet overal bij moeten betrekken door de eed. Er is een betere manier om je op God te beroepen en dat is het gebed waarover hij in de volgende verzen handelt. Voor christenen moet het niet nodig zijn hun geloofwaardigheid te onderstrepen met een eed. In de bergrede heeft de Heere Jezus het onnodig afleggen van de eed ernstig veroordeeld (Mt. 5 : 34 - 37). Jakobus sluit zich ook hier nauw aan bij de onderwijs van Jezus.

Jullie hoeven de hemel en de aarde er niet bij te halen als je spreekt. De waarheid werd dikwijls verborgen achter een eed. Jakobus roept ze terug tot de eenvoud van de waarheid. Laat ja bij u ja zijn en neen ook neen. Het uiterlijke ja en neen moet overeenstemmen met het ja en neen van het hart. Waar hart en mond niet met elkaar overeenstemmen vallen we onder het oordeel van God. Ook deze waarschuwing moeten we zien in het naderende eindgericht dat aanstaande is.

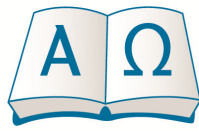
Het gaat hier niet om de eed die door de overheid gevraagd wordt. Het gaat om het lichtvaardig en ondoordacht zweren. In de gewone omgang met elkaar is zweren niet nodig. Binnen de kerk is het niet nodig. Bij de doopbelofte, het afleggen van de openbare belijdenis, bij de huwelijksvoltrekking en bij het aanvaarden van het ambt volstaan we met een eenvoudig : ja.

Gebed en voorbede

Het verband tussen het voorafgaande vers en dit gedeelte moet gezocht worden in de relatie tot God. De eed en het gebed liggen beide in de relatie tot God. God wordt zowel in de eed als in het gebed aangeropen. Het verschil is echter dat bij de eed God als getuige erbij wordt geroepen, terwijl in het gebed God wordt aangeropen. Tegenover het dikwijls verkeerd naderen tot God in de eed, wijst Jakobus op het juiste naderen tot God. Dat juiste naderen doen we door middel van het gebed en door de lofprijzing. In zijn brief spoort Jakobus zijn lezers aan om in alle omstandigheden van het leven te bidden.

In hoofdstuk 1 : 5, 6 heeft hij al over het gebed gesproken en nu sluit hij er mee af. Dit gedeelte over het gebed kunnen we ons schematisch zo voorstellen. Hij stelt een vraag en geeft meteen een antwoord. Tegelijk wijst hij erop, dat het juiste gebed niet zonder uitwerking blijft. Jakobus begint zijn uitspraken over het gebed met twee algemene voorbeelden uit het leven van alle dag.

Het gaat om twee dingen waar we allemaal van tijd tot tijd tegenaan lopen : verdriet en blijdschap. Hij schrijft

dan hoe gelovigen op dat verdriet en die blijdschap moeten reageren. Daarna spitst hij de zaak toe op een specifiek geval: het zwak of ziek zijn. Dan brengt hij de voorbede bij het ziekbed ter sprake en daarna volgt het belangrijke onderwerp over gebed en genezing. Bij het ziek zijn moeten we ook rekening houden met de mogelijkheid van zonde. Daarom laat hij het belijden van de zonde en de vergeving niet achterwege.

Zoals we inmiddels al meer gezien hebben in deze brief onderstreept hij zijn betoog met een voorbeeld uit het Oude Testament. Daarmee wil hij aantonen, dat een krachtig gebed veel vermag. Het gebed van een rechtvaardige heeft dan ook veel kracht. Achtereenvolgens komen er dan ook verschillende gebeden aan de orde:

1. het gebed voor iemand die leed heeft te dragen
2. de voorbede van de ouderlingen van de gemeente
3. de voorbede voor elkaar
4. het gebed van een rechtvaardige
5. het gebed van de profeet Elia

We zullen ons deze keer beperken tot alleen het gebed voor iemand die met lijden te maken heeft.

13. Is iemand onder u in lijden? Dat hij bidde. Is iemand goedsmoeds? Dat hij psalmzingde.

Jakobus begint met een retorische vraag. Dat is een vraag waarop geen antwoord wordt verwacht. Is iemand onder u in lijden? Hij gebruikt hier voor lijden hetzelfde woord als in vers 10 voor het lijden van de profeten. Hier is het echter in algemene zin gebruikt voor alle leed en verdriet dat er maar is. Wij krijgen als gevolg van de zonde daar allemaal in meerdere of mindere mate mee te maken. Het lijden en het verdriet gaat geen deur voorbij.

Ook al krijgt de een er meer mee te maken dan de ander. Waar andere door dit leven heen schijnen te vliegen komen anderen er bijna niet doorheen gekropen. Als je echter met lijden te maken krijgt, roept Jakobus ons op tot gebed. Jakobus gebruikt hier een heel algemeen woord voor het gebed. Het heeft hier de betekenis van een gebed om hulp en bijstand. Er is een God, Die kan en wil helpen in al het lijden van ons mensen.

Niet dat Hij het lijden altijd wegneemt, maar wel kracht geeft om het te kunnen dragen. De Heere heeft immers eerst de schouders gemaakt en legt daar het kruis op, zodat we het kunnen dragen. Dan kan het soms heel zwaar drukken, maar Hij zorgt er voor dat we niet onder zullen bezwijken. Dan leren we ook anders tegen dat lijden aanzien. Dan leren we zien, dat zelfs het zwaarste lijden mee mag werken ten goede.

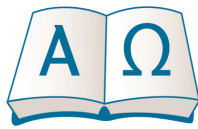
De Heere heeft immers geen lust tot plagen, maar wil ons meer aan meer aan Hem verbinden. Dat we met Job in het lijden omhoog getrokken mogen worden in de belijdenis : ik weet dat mijn Verlosser leeft. Dat geeft licht en uitzicht en kracht om verder te gaan. In het gebed mogen we de Heere dan ook onze nood bekend maken. Toch is niet alles wat de klok slaat lijden in het leven van een menskind. Er zijn ook momenten dat we goedsmoeds mogen zijn.

Dan lopen we echter het gevaar om het gebed te vergeten. Dat mag niet. Het gebed mag in zulke omstandigheden de vorm van een lofzang aannemen. Dan roept Jakobus ons op om te psalmzingen. God is het waard dat Hij gedankt en geprezen wordt. Het werkwoord voor psalmzingen of lofzingen dat hier gebruikt wordt heeft in klassieke literatuur de betekenis van:

1. laten vibreren van een snaar
2. spelen op een snaarinstrument

Later heeft het woord meer de betekenis gekregen van een lied waarin vreugde geuit wordt en dan in het bijzonder met eerbetoen of dankzegging aan God. Ook deze opdracht die Jakobus geeft aan gemeenteleden ligt op het terrein van het gebed. Over de inhoud van deze lofliederen is niet veel te zeggen. Wel weten we dat de psalmen een belangrijk onderdeel van de Joodse eredienst in de synagoge waren.

Bepaalde psalmen werden gebruikt als dagelijkse gebeden. Het is dus goed mogelijk dat Jakobus daar naar verwezen heeft.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Jakobus 5 : 7 - 13

Zingen : Ps. 65 : 7 en 8; Ps. 98 : 4; Ps. 72 : 10 en 11

Gespreksvragen

1. De aanspraak 'broeder' is onder ons niet zo gebruikelijk. Is dat juist of moeten we het voorbeeld van Jakobus volgen?
2. De wederkomst van de Heere Jezus is het laatste heilsfeit, dat nog uitstaat. Leeft de wederkomst ook in ons leven? Betrek er ook eens art. 37 van de N.G.B. bij.
3. Wat gebeurt er bij de wederkomst van Christus? Probeer er eens andere Schriftgedeelten bij te zoeken en te bespreken.
4. Hebben wij voldoende oog voor de vervolgde en verdruchte kerk?
5. De eed of de gelofte. Maakt het nog verschil welke van deze twee je in het dagelijks leven gebruikt?
6. Het gebed en de voorbede. Wat hoort er in de zondagse erediensten in de voorbede aan de Heere worden opgedragen? Is het goed om dit aan de predikant over te laten? Of moet er een bepaald rooster voor worden opgesteld?

Aantekeningen: